

MONITOR KOREAŃSKI

„Monitor Koreański” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Korei Południowej, ze szczególnym naciskiem na działania Korei Południowej w regionie Europy Środkowej oraz relacje międzykoreańskie.

DR JOANNA BECZKOWSKA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR KOREAŃSKI

MARZEC 2026

KRYZYS ENERGETYCZNY I INTERWENCJA PAŃSTWA. W marcu działania rządu skupiły się wokół reakcji na kryzys energetyczny wywołany sytuacją na Bliskim Wschodzie. W odpowiedzi na gwałtowny wzrost cen ropy naftowej i niepewność dostaw, władze wprowadziły nowe limity cenowe paliw (po raz pierwszy od 1997 roku), rozszerzyły ulgi podatkowe oraz zaostrzyły zasady korzystania z pojazdów w sektorze publicznym, wprowadzając system rotacyjnego zakazu jazdy. Kluczowym elementem działań było przyjęcie pod koniec miesiąca projektu dodatkowego budżetu, przeznaczanego na złagodzenie skutków kryzysu. Wydarzenia na Bliskim Wschodzie stanowiły także test dla sojuszu Korei Południowej ze Stanami Zjednoczonymi.

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

2 marca: utworzenie globalnego funduszu AI zostało zapowiedziane przez Seul. Prezydent Korea Lee Jae-myung zapowiedział utworzenie wraz z Singapurem do 2030 r. globalnego funduszu inwestycyjnego o wartości 300 mln USD, ukierunkowanego na wsparcie startupów oraz rozwój technologii sztucznej inteligencji. Inicjatywa została ogłoszona podczas AI Connect Summit w Singapurze i stanowi element szerszej strategii pogłębiania współpracy technologicznej między oboma państwami. Plan zakłada utworzenie pierwszego zagranicznego funduszu rządowego Korei Południowej w Singapurze jeszcze w 2026 r., który docelowo ma przyciągnąć kapitał prywatny i wspierać rozwój innowacyjnych przedsiębiorstw w sektorze AI. Fundusz ma pełnić funkcję platformy łączącej globalnych inwestorów ze startupami z obu krajów, a także wspierać rozwój wspólnych projektów badawczo-rozwojowych. Równolegle zapowiedziano uruchomienie programu badań międzynarodowych w obszarze AI i technologii cyfrowych od 2027 r., z priorytetem dla projektów realizowanych z partnerami singapurskimi. Zapowiedź utworzenia funduszu oraz rozwoju współpracy instytucjonalnej (m.in. Korea-Singapore AI Alliance) wskazuje na rosnące znaczenie dyplomacji technologicznej w polityce gospodarczej Korei Południowej oraz próbę budowy regionalnego ekosystemu innowacji w Azji.

10 marca: pilotażowy program zwiększenia dostępności do środków higieny menstruacyjnej został wdrożony przez Ministerstwo Równości Płci i Rodziny. Minister Won Min-kyung ogłosiła uruchomienie pilotażowego programu zakładającego instalację dystrybutorów darmowych produktów

higieny menstruacyjnej w wybranych instytucjach publicznych. Program pilotażowy obejmie dziesięć regionów i zakłada udostępnienie produktów m.in. w ośrodkach administracji lokalnej, centrach zdrowia publicznego, ośrodkach rodzinnych oraz w przypadku regionów wiejskich, w lokalnych domach społecznych. Inicjatywa ma uzupełnić istniejący system wsparcia, który przewiduje bony o wartości 14 tys. wonów miesięcznie dla części osób w wieku 9–24 lat z gospodarstw o niskich dochodach. Projekt finansowany z budżetu centralnego (ok. 3 mld wonów) ma charakter pilotażowy, a jego wyniki posłużą do opracowania programu ogólnokrajowego finansowanego w przyszłości także przez samorządy. Debata nad dostępnością i cenami produktów menstruacyjnych była w ostatnich miesiącach podnoszona przez prezydenta Lee Jae-myunga, który zwracał uwagę na ich relatywnie wysokie ceny na rynku krajowym oraz konieczność zapewnienia bezpieczeństwa menstruacyjnego obywatelkom.

10 marca: wprowadzenie mechanizmu „maksymalnej ceny paliw” zostało zapowiedziane przez rząd. Decyzja została ogłoszona podczas posiedzenia rządu przez prezydenta Lee Jae-myunga. Rozwiązanie zakłada administracyjne ustalenie górnego limitu cen paliw na poziomie hurtowym (dla rafinerii), co ma pośrednio ograniczyć ceny detaliczne. Decyzja stanowiłaby pierwszą od liberalizacji rynku w 1997 r. bezpośrednią interwencję państwa w mechanizm cenowy sektora paliwowego. Proponowane rozwiązanie spotkało się z krytyką opozycji, która wskazuje na ryzyko przeniesienia kosztów na sektor prywatny oraz potencjalne zakłócenia rynkowe.

10 marca: działania mające na celu zdystansowanie się od prezydenta Yoon Suk-yeola zostały podjęte przez partię opozycyjną. Partia Siła Narodu formalnie zdystansowała się od byłego prezydenta Yoon Suk-yeola przed zbliżającymi się wyborami lokalnymi. Podczas nadzwyczajnego posiedzenia parlamentarzystów partia przyjęła rezolucję odrzucającą postulaty politycznego powrotu Yoon Suk-yeola, a także przeprosiła za konsekwencje jego decyzji o wprowadzeniu stanu wojennego w grudniu 2024 r. Decyzja stanowi dotychczas najbardziej jednoznaczną próbę odcięcia się od tzw. ruchu „Yoon Again”, który zyskał pewne poparcie wśród bardziej radykalnej części elektoratu konserwatywnego. Działanie to wpisuje się w szerszą strategię poprawy notowań partii, szczególnie w obszarze metropolitalnym Seulu, gdzie poparcie dla konserwatystów uległo wyraźnemu osłabieniu. Poparcie dla przyjętej linii wyraził m.in. burmistrz Seulu Oh Se-hoon, który wcześniej uzależnił swój udział w procedurze nominacyjnej od jednoznacznego stanowiska partii wobec byłego prezydenta.

11 marca: działania Komisji Prawdy i Pojednania mają zostać rozszerzone o kwestie zagranicznych adopcji. Przewodniczący Komisji Prawdy

i Pojednania (Truth and Reconciliation Commission of Korea), Song Sang-kyo, zapowiedział utworzenie nowego biura śledczego, które ma zajmować się przypadkami naruszeń praw człowieka związanych z koreańskim systemem adopcji międzynarodowych oraz funkcjonowaniem instytucjonalnych placówek opieki nad dziećmi. Decyzja jest reakcją na rosnącą liczbę skarg składanych przez osoby adoptowane za granicą. Nowe biuro śledcze ma rozszerzyć zdolności dochodzeniowe komisji, która dotychczas dysponowała dwoma jednostkami prowadzącymi postępowania w sprawie naruszeń praw człowieka w przeszłości. Komisja zamierza także ułatwić składanie wniosków osobom mieszkającym poza krajem poprzez sieć placówek dyplomatycznych. Sprawa dotyczy jednego z najbardziej kontrowersyjnych elementów powojennej historii społecznej kraju – systemu adopcji zagranicznych, w ramach którego od lat 60. do 80. około 200 tys. koreańskich dzieci zostało adoptowanych przez rodziny głównie w państwach zachodnich. Rozszerzenie prac komisji wpisuje się w szerszy proces rozliczania historycznych naruszeń praw człowieka i może doprowadzić do ponownej oceny roli państwa w funkcjonowaniu systemu adopcyjnego w okresie autorytarnych rządów.

17 marca: ustawa o specjalnych inwestycjach strategicznych USA została przyjęta. Rada Ministrów przyjęła ustawę o specjalnych inwestycjach strategicznych w Stanach Zjednoczonych, będącą elementem realizacji ustaleń w ramach negocjacji handlowych między Seulem a Waszyngtonem. Akt prawny został zatwierdzony zaledwie pięć dni po jego uchwaleniu przez Zgromadzenie Narodowe, co podkreśla jego priorytetowy charakter dla rządu. Ustawa przewiduje utworzenie państwowej korporacji ds. inwestycji strategicznych, która będzie zarządzać pakietem inwestycyjnym o wartości 350 mld dolarów. Z tej kwoty 150 mld dolarów ma zostać przeznaczony na rozwój przemysłu stocznioowego, natomiast pozostałe 200 mld dolarów trafi na projekty wspierające interesy gospodarcze i bezpieczeństwo obu państw. Kapitał początkowy nowej instytucji wyniesie 2 bln wonów i zostanie w całości pokryty przez rząd. W ramach korporacji powstanie również specjalny fundusz inwestycyjny, którego środki będą wykorzystywane m.in. do finansowania wspólnych projektów, udzielania pożyczek oraz gwarancji dla inicjatyw związanych ze współpracą przemysłową, w szczególności w sektorze stoczniowym. Przyjęcie regulacji wpisuje się w szerszą strategię wzmacniania współpracy gospodarczej i bezpieczeństwa między Koreą Południową a Stanami Zjednoczonymi, szczególnie w kontekście napięć handlowych związanych z amerykańskimi cłami.

19 marca: ustawa o prokuraturze została przedstawiona przez Partię Demokratyczną. Rządząca Partia Demokratyczna przedstawiła w Zgromadzeniu Narodowym projekt ustawy reformującej prokuraturę, zakładający rozdzielenie funkcji śledczych i oskarżycielskich. Propozycja stanowi

element szerszej reformy instytucjonalnej, przewidującej likwidację dotychczasowej struktury prokuratury oraz utworzenie nowych organów odpowiedzialnych za prowadzenie postępowań i wnoszenie aktów oskarżenia. Zgodnie z projektem powołana ma zostać odrębna instytucja odpowiedzialna wyłącznie za prowadzenie postępowań oskarżycielskich (tzw. urząd oskarżycielski), podczas gdy kompetencje śledcze w zakresie najpoważniejszych przestępstw, w tym korupcji i przestępczości gospodarczej, przejmie nowa agencja ds. poważnych przestępstw. Reforma ma na celu ograniczenie koncentracji uprawnień w rękach prokuratury, która dotychczas łączyła obie funkcje. Procedowanie ustawy wywołało ostry spór polityczny: opozycyjna Partia Siła Narodu rozpoczęła obstrukcję, określając reformę jako próbę demontażu prokuratury.

23 marca: apel o przyjęcie specjalnej ustawy dotyczącej Pusan został wystosowany przez władze lokalne. Burmistrz Pusanu Park Heong-joon, ubiegający się o trzecią kadencję w wyborach lokalnych zaplanowanych na 3 czerwca, publicznie ogolił głowę (typowa forma protestu politycznego w Korei Południowej) przed Zgromadzeniem Narodowym, apelując o pilne przyjęcie ustawy specjalnej mającej na celu przekształcenie miasta w globalne centrum gospodarcze. Gest ten miał zwrócić uwagę na przedłużający się brak postępów legislacyjnych w sprawie projektu. Proponowana ustawa o rozwoju Pusanu jako globalnego hubu zakłada wprowadzenie zachęt regulacyjnych i podatkowych, które miałyby wzmocnić pozycję miasta w sektorach takich jak logistyka, finanse czy przemysł zaawansowane. Projekt pozostaje w pracach parlamentarnych od niemal dwóch lat, po jego ponownym wniesieniu w maju 2024 roku. Burmistrz Park skrytykował fakt, że analogiczne ustawy dotyczące prowincji Gangwon i Jeolla Północna zostały niedawno przyjęte, określając sytuację Pusanu jako przejaw nierównego traktowania regionów. Podkreślił, że przyjęcie regulacji mogłoby umożliwić miastu rozwój na wzór międzynarodowych centrów biznesowych, takich jak Singapur czy Hongkong. Działania burmistrza wpisują się w kontekst kampanii wyborczej oraz szerszej debaty o polityce regionalnej i dystrybucji wsparcia rozwojowego w Korei Południowej.

24 marca: nominacje nowych ministrów zostały zatwierdzone przez Prezydenta. Prezydent Lee Jae-myung zatwierdził nominacje Park Hong-geuna na stanowisko ministra planowania i budżetu oraz Hwang Jong-woo na stanowisko ministra gospodarki morskiej i rybołówstwa, po przyjęciu raportów z ich przesłuchań parlamentarnych w drodze porozumienia ponadpartyjnego.

Powołanie Parka, trzykrotnego deputowanego rządzącej Partii Demokratycznej, oznacza obsadzenie kierownictwa nowo utworzonego Ministerstwa Planowania i Budżetu, które powstało w wyniku reformy administracyjnej przeprowadzonej przez obecną administrację. Resort funkcjonował dotychczas w oparciu

o tymczasowe kierownictwo od momentu formalnego utworzenia na początku stycznia. Z kolei nominacja Hwang Jong-woo kończy ponad trzymiesięczny okres wakatu na stanowisku ministra gospodarki morskiej i rybołówstwa, powstały po rezygnacji poprzedniego szefa resortu w grudniu.

26 marca: nowe limity cenowe dla paliw zostały wprowadzone przez rząd.

Rząd zdecydował o podniesieniu maksymalnych cen paliw, reagując na utrzymujący się wzrost cen ropy naftowej na rynkach światowych w związku z eskalacją napięć na Bliskim Wschodzie. Decyzję podjęto po międzyresortowym spotkaniu kryzysowym pod przewodnictwem prezydenta Lee Jae-myunga, poświęconym ocenie wpływu sytuacji międzynarodowej na gospodarkę kraju.

Nowe limity cenowe przewidują wzrost cen detalicznych m.in. benzyny, oleju napędowego oraz nafty. Równocześnie rząd zdecydował o rozszerzeniu ulg podatkowych na paliwa: ich poziom wzrósł do 15% w przypadku benzyny oraz 25% dla oleju napędowego, a obowiązywanie mechanizmu przedłużono do maja, a nie jak wcześniej zakładano do kwietnia. Pakiet działań obejmuje także zabezpieczenie alternatywnych dostaw LNG (m.in. poprzez zakupy spotowe i współpracę z partnerami zagranicznymi), kontrolę eksportu ropy petrochemicznej oraz działania zapobiegające gromadzeniu zapasów i spekulacji cenowej. Władze zapowiedziały również wsparcie dla sektorów szczególnie narażonych na zakłócenia oraz objęcie wybranych towarów systemem specjalnego nadzoru cenowego. Działania rządu wpisują się w szerszą strategię reagowania na globalny szok energetyczny, łącząc mechanizmy administracyjnej kontroli cen z instrumentami fiskalnymi oraz dywersyfikacją źródeł dostaw surowców. Należy zauważyć, że Korea Południowa nie wyklucza importu ropy z Rosji.

Rząd zdecydował także o zaostrzeniu zasad ograniczających korzystanie z samochodów w sektorze publicznym w odpowiedzi na pogłębiający się kryzys energetyczny związany z sytuacją na Bliskim Wschodzie. Decyzję ogłoszono podczas posiedzenia Rady Ministrów, wskazując na konieczność wdrożenia środków oszczędzania energii w warunkach rosnących cen surowców i niepewności dostaw. Zgodnie z nowymi zasadami pracownicy sektora publicznego korzystający z pojazdów spalinowych będą zobowiązani do powstrzymania się od jazdy jeden dzień w tygodniu, ustalany na podstawie ostatniej cyfry numeru rejestracyjnego. Regulacja obejmuje ponad 20 tys. instytucji, w tym administrację centralną i lokalną, szkoły publiczne oraz uczelnie państwowe. W odróżnieniu od dotychczasowego systemu, który miał w dużej mierze charakter symboliczny, nowe przepisy przewidują realne sankcje za ich naruszenie. Z obowiązku wyłączono m.in. pojazdy elektryczne i wodorowe oraz wybrane grupy społeczne. Rząd zdecydował się nie rozszerzać obowiązku na sektor prywatny, pozostawiając udział w programie na zasadzie dobrowolności,

ze względu na potencjalne negatywne skutki dla osób prowadzących działalność wymagającą intensywnego wykorzystania transportu. Szacuje się, że nowe regulacje obejmą ok. 1,5 mln pojazdów i pozwolą ograniczyć dzienne zużycie ropy o ok. 3 tys. baryłek.

29 marca: zniesienie przedawnienia w sprawach związanych z przemocą państwową zostało zapowiedziane przez Lee Jae-myunga. Prezydent Lee Jae-myung wziął udział w obchodach upamiętniających ofiary powstania na wyspie Jeju, zapowiadając działania na rzecz dalszego rozliczenia zbrodni państwowych oraz wzmocnienia mechanizmów sprawiedliwości historycznej. Podczas wizyty w Jeju 4.3 Peace Park prezydent oddał hołd ofiarom oraz spotkał się z rodzinami poszkodowanych, podkreślając konieczność zachowania pamięci o jednym z najtragiczniejszych wydarzeń we współczesnej historii Korei, w wyniku którego zginęło ok. 10% mieszkańców wyspy w latach 1948–1954. Prezydent Lee zapowiedział dążenie do zniesienia przedawnienia w sprawach dotyczących przestępstw związanych z przemocą państwową, zarówno w wymiarze karnym, jak i cywilnym, co miałoby umożliwić ściganie sprawców niezależnie od upływu czasu. W parlamencie procedowane są obecnie projekty ustaw w tym zakresie, gdyż podobna inicjatywa została zawetowana w 2024 roku. Prezydent zapowiedział również rozszerzenie programów wsparcia dla ofiar i ich rodzin, w tym wydłużenie okresu składania wniosków o rekompensaty oraz korekty rejestrów rodzinnych. Dodatkowo rząd planuje rozwój archiwum dokumentującego wydarzenia na Jeju, które zostało wpisane w 2025 roku na listę Pamięci Świata UNESCO. Władze podkreślają, że proces rozliczania zbrodni z przeszłości ma stanowić element budowania standardów demokratycznych oraz zapobiegania podobnym nadużyciom w przyszłości.

31 marca: umowa o kompleksowym partnerstwie gospodarczym z ZEA została ratyfikowana przez parlament. Zgromadzenie Narodowe ratyfikowało umowę o kompleksowym partnerstwie gospodarczym (CEPA) ze Zjednoczonymi Emiratach Arabskimi. Decyzja parlamentu zamknęła proces negocjacyjny trwający od 2020 roku, a samo porozumienie zostało zawarte w 2023 roku. CEPA, jako rozszerzona forma umowy handlowej, obejmuje nie tylko liberalizację wymiany towarowej, lecz także szerszą współpracę gospodarczą. Zgodnie z jej zapisami w ciągu najbliższych dziesięciu lat zniesione zostaną cła na ponad 90% towarów w handlu bilateralnym. Po stronie Korei na porozumieniu skorzystać mają m.in. eksporterzy produktów spożywczych, kosmetyków oraz sektora zbrojeniowego, natomiast przewidziano również stopniowe zniesienie ceł na import ropy naftowej z ZEA. Umowa ma przyczynić się do pogłębienia współpracy w obszarach takich jak energetyka, surowce oraz zaawansowane technologie.

31 marca: projekt dodatkowego budżetu został zatwierdzony przez rząd.

Rada Ministrów przyjęła projekt dodatkowego budżetu o wartości 26,2 bln wonów, mającego na celu złagodzenie skutków wzrostu cen ropy naftowej oraz destabilizacji gospodarczej wywołanej sytuacją na Bliskim Wschodzie. Pakiet został zatwierdzony podczas posiedzenia rządu pod przewodnictwem prezydenta Lee Jae-myunga i ma zostać skierowany do Zgromadzenia Narodowego, które rozpocznie jego procedowanie na początku kwietnia.

Największa część środków (ok. 10,1 bln wonów) przeznaczona została na ograniczenie obciążeń związanych z wysokimi cenami energii, w tym m.in. finansowanie mechanizmu maksymalnych cen paliw oraz wypłat bezpośredniego wsparcia dla gospodarstw domowych o najniższych dochodach. Dodatkowo 2,6 bln wonów skierowano na stabilizację łańcuchów dostaw i wsparcie przedsiębiorstw dotkniętych zakłóceniami handlowymi, natomiast 2,8 bln wonów przeznaczono na działania osłonowe dla grup wrażliwych i programy wsparcia dla małych przedsiębiorstw. Finansowanie pakietu oparto głównie na wyższych od oczekiwanych dochodach podatkowych, związanych m.in. z dobrą koniunkturą w sektorze półprzewodników, co pozwoliło uniknąć emisji dodatkowego długu publicznego. Rządząca Partia Demokratyczna oraz opozycyjna Partia Siła Narodu uzgodniły przyspieszoną ścieżkę legislacyjną, zakładając przyjęcie budżetu do 10 kwietnia.

KOMENTARZ

Wyważona reakcja Korei Południowej na amerykańsko-izraelski atak na

Iran. Reakcja Korei Południowej na kryzys wywołany amerykańsko-izraelskim uderzeniem na Iran wpisuje się w charakterystyczny dla Seulu wzorzec polityki zagranicznej i bezpieczeństwa: pragmatyczne zarządzanie kryzysowe w warunkach silnych ograniczeń strukturalnych. Rdzeniem działań rządu stała się ochrona interesu narodowego, obejmującego trzy wymiary: ochronę obywateli za granicą, stabilizację gospodarki oraz utrzymanie relacji sojuszniczych ze Stanami Zjednoczonymi. Zamiast zajmować jednoznaczne stanowisko polityczne wobec samego ataku, Seul przyjął pragmatyczną strategię reagowania, ograniczając ryzyko uwikłania w eskalujący konflikt.

W pierwszej kolejności przeprowadzono sprawną akcję ewakuacyjną. Koreańska operacja o kryptonimie „Desert Shine” potwierdziła, że państwo traktuje ochronę obywateli jako kluczowy obowiązek, a jednocześnie dysponuje

rosnącymi zdolnościami do działania w sytuacjach kryzysowych poza regionem, wymagającymi skoordynowanych działań dyplomatycznych i wojskowych.

Znacznie większym wyzwaniem okazało się opanowanie skutków gospodarczych kryzysu energetycznego. Silna zależność od importu surowców z Bliskiego Wschodu sprawia, że destabilizacja w rejonie Zatoki Perskiej bezpośrednio przekłada się na sytuację wewnętrzną. Wprowadzenie maksymalnych cen paliw (środka stosowanego w Korei Południowej wyjątkowo rzadko) oraz monitoring łańcuchów dostaw należy odczytywać jako gotowość państwa do interwencji w mechanizmy rynkowe w celu ochrony stabilności społeczno-gospodarczej. Celem nie jest przy tym eliminacja skutków kryzysu, lecz ich opóźnienie i uniknięcie społecznej paniki. Wzrost cen paliw i energii szybko przełożył się na odczuwalne zmiany w codziennym życiu obywateli, od wyższych kosztów transportu po zakłócenia w dostępności produktów zależnych od surowców petrochemicznych. W kraju odnotowano społeczną niepewność, objawiającą się wykupywaniem określonych towarów. W odpowiedzi rząd wdrożył mechanizmy stabilizujące zarówno ekonomicznie, jak i psychologicznie: poza kontrolą cen i interwencją na rynku energii, podjęto działania komunikacyjne mające ograniczyć panikę (np. zapewnienia o poziomie zapasów), a także promowano ogólnospołeczne strategie oszczędzania energii. Wprowadzenie wytycznych dotyczących codziennych zachowań (m.in. ograniczenia zużycia energii czy systemy rotacyjnego użytkowania pojazdów) wpisują się w model współodpowiedzialności państwa i społeczeństwa za zarządzanie kryzysem, który w przypadku Korei Południowej sprawdził się w trakcie pandemii COVID-19.

Należy także zwrócić uwagę, że dla Korei Południowej konflikt ten nie ma skutków jedynie gospodarczych, a dotyczy także sojuszu z USA. Reakcja na amerykańskie oczekiwania dotyczące wsparcia operacji w rejonie cieśniny Ormuz unaocznia dylematy wynikające z polityki sojuszniczej. Wobec tych oczekiwań Seul musiał ustalić w jakim stopniu może zaangażować się w konflikt. W obecnym kryzysie Korea Południowa stoi przed koniecznością balansowania między ryzykiem osłabienia gwarancji bezpieczeństwa ze strony USA a ryzykiem wciągnięcia w kosztowny konflikt na Bliskim Wschodzie, stwarzający także zagrożenie na Półwyspie Koreańskim (możliwość eskalacji napięcia w relacjach z KRLD). Dotychczasowa strategia Seulu, polegająca na celowej strategicznej dwuznaczności, w tym przypadku przejawiała się w politycznym poparciu dla swobody żeglugi w cieśninie Ormuz przy jednoczesnym unikaniu jednoznacznej deklaracji udziału militarnego. Należy jednocześnie pamiętać, że całkowita odmowa na apele administracji Donalda Trumpa stwarza dla Korei Południowej

potencjalne koszty pośrednie: potencjalna relokacja amerykańskich zasobów wojskowych czy osłabienie zaangażowania USA w regionie Azji Wschodniej przekłada się na bezpieczeństwo samej Korei Południowej. Biorąc pod uwagę wszystkie ryzyka, Korea Południowa stawia przede wszystkim na strategię minimalizacji, czyli ograniczonego, symbolicznego udziału, najlepiej w inicjatywach wielostronnych i maksymalnego odwleknięcia decyzji o szerszym zaangażowaniu. Seul chce jednocześnie uniknąć uwikłania w konflikt, jak i stwarzania wrażenia braku zaangażowania w sojuszniczą solidarność. Obecny kryzys stanowi tym samym kolejny test zdolności Korei Południowej do zarządzania relacją z głównym sojusznikiem w warunkach rosnącej nieprzewidywalności polityki USA, potwierdzając, że balansowanie między porzuceniem a uwikłaniem pozostaje centralnym wyzwaniem strategii bezpieczeństwa Korei Południowej.

Podsumowując, reakcję Korei Południowej należy interpretować jako strategię zarządzania ryzykiem w warunkach ograniczonej autonomii. Korea Południowa konsekwentnie stosuje pragmatyczną strategię balansowania między zobowiązaniami sojuszniczymi a własnymi ograniczeniami strukturalnymi. W obliczu kryzysu priorytetem pozostaje stabilność wewnętrzna, przy jednoczesnym unikaniu zarówno nadmiernego uwikłania w konflikt, jak i osłabienia relacji z USA.

II. KOREA POŁUDNIOWA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

2 marca: współpraca inwestycyjna została omówiona z Rumunią. Chargé d'affaires Korei Południowej w Rumunii Kwon Young-a odbyła spotkanie z szefem rumuńskiej agencji inwestycyjnej Danielem Constantinem, poświęcone możliwościom zwiększenia zaangażowania kapitałowego koreańskich przedsiębiorstw na rynku rumuńskim. Rozmowy koncentrowały się na identyfikacji potencjalnych obszarów współpracy inwestycyjnej oraz warunków sprzyjających rozszerzeniu obecności firm z Korei Południowej w Rumunii.

5 marca: współpraca w zakresie bezpieczeństwa została omówiona z Węgrami. Eksperti ds. bezpieczeństwa wskazali na rosnące powiązania między sytuacją strategiczną w Europie i Azji Wschodniej w następstwie rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Wnioski te wybrzmiały podczas inauguracyjnego dialogu strategicznego w Seulu, poświęconego zmieniającej się dynamice geopolitycznej

i możliwościom współpracy międzyregionalnej. Forum odbyło się w Korea Military Academy, z udziałem ekspertów z koreańskiego International Policy Studies Institute (IPSI) oraz węgierskiego Danube Institute.

Uczestnicy podkreślili, że współczesne konflikty, w tym wojna w Ukrainie, napięcia wokół Tajwanu czy sytuacja na Półwyspie Koreańskim, coraz częściej należy postrzegać jako element jednego, powiązanego środowiska strategicznego. Wydarzenia w jednym regionie wpływają bowiem bezpośrednio na kalkulacje polityczne i bezpieczeństwa w innych częściach świata. Zwrócono również uwagę na rosnącą presję ze strony Stanów Zjednoczonych, aby sojusznicy przejmowali większą odpowiedzialność za własne bezpieczeństwo. Jednocześnie wskazano, że zmiany w globalnym układzie sił skłaniają Europę do wzmacniania zdolności obronnych i poszukiwania nowych partnerstw, m.in. z Koreą Południową.

Dyskusja uwidoczniała także znaczenie współpracy w obszarach technologicznych i przemysłowych, takich jak sektor półprzewodników, gdzie Europa i Azja Wschodnia dysponują komplementarnymi zasobami. Podkreślono, że w obliczu rosnącej nieprzewidywalności środowiska międzynarodowego kluczowe staje się zacieśnianie współpracy między państwami o zbieżnych interesach i wartościach.

17 marca: wydarzenie promujące współpracę w sektorze żywności odbyło się w Bukareszcie. Ambasada Korei Południowej w Rumunii zorganizowała pierwsze posiedzenie lokalnej platformy współpracy K-Food, mającej na celu promocję koreańskiej żywności oraz wsparcie jej eksportu. Spotkaniu przewodniczyła chargé d'affaires Kwon Young-a, a udział w nim wzięli przedstawiciele koreańskich restauracji oraz sklepów spożywczych działających na rynku rumuńskim. Podczas spotkania omówiono możliwości zwiększenia rozpoznawalności produktów koreańskich w Rumunii oraz bariery związane z ich dystrybucją i dostępnością. Uczestnicy zadeklarowali wolę dalszej współpracy w ramach powołanej platformy, w tym koordynację działań promocyjnych i wymianę informacji rynkowych. Inicjatywa wpisuje się w szerszą strategię dyplomacji gospodarczej Seulu, ukierunkowaną na wykorzystanie rosnącej popularności kultury koreańskiej (tzw. K-wave) do wspierania eksportu produktów spożywczych.

27 marca: kwestia jeńców wojennych została omówiona z Ukrainą. Ministrowie spraw zagranicznych Korei Południowej Cho Hyun i Ukrainy Andrij Sybiha uzgodnili podjęcie działań mających na celu rozwiązanie kwestii dwóch północnokoreańskich żołnierzy pojmanych podczas rosyjskiej agresji na Ukrainę. Do rozmów doszło na marginesie spotkania ministrów spraw zagranicznych państw G7 we Francji. Szef południowokoreańskiej dyplomacji Cho Hyun oraz jego ukraiński odpowiednik Andrij Sybiha skupili się na

omówieniu statusu pojmanych żołnierzy oraz możliwych scenariuszach ich dalszego losu. Dwóch żołnierzy Korei Północnej zostało schwytanych przez siły ukraińskie w styczniu ubiegłego roku podczas walk po stronie Rosji. Według dostępnych informacji wyrazili oni chęć wyjazdu do Korei Południowej, czemu Seul deklaruje gotowość, pod warunkiem uzgodnień ze stroną ukraińską. Jednocześnie Ukraina zapewniła, że nie zostaną oni przekazani Rosji wbrew swojej woli, co było przedmiotem obaw w kontekście potencjalnych wymian jeńców. Kwestia ta wpisuje się w szerszy kontekst zaangażowania Korei Północnej w wojnę w Ukrainie oraz rodzi pytania o status prawny północnokoreańskich żołnierzy walczących poza granicami państwa, także w świetle południowokoreańskiej konstytucji, która uznaje cały Półwysep Koreański za jedno państwo i stanowi podstawę do obejmowania obywateli KRLD ochroną prawną przez Seul, jeśli wyrażają chęć powrotu na Południe.

1 kwietnia: realizacja zakupu uzbrojenia przez Rumunię została wsparta przez Koreę Południową. Korea Trade Insurance Corporation ogłosiła udzielenie Rumunii finansowania w wysokości 900 mln euro, mającego wesprzeć realizację projektów rządowych z udziałem przedsiębiorstw z Korei Południowej, w szczególności w sektorze obronnym. Środki mają zostać wykorzystane m.in. na realizację kontraktów związanych z zakupem uzbrojenia, przy założeniu udziału koreańskich dostawców. Decyzja wpisuje się w rozwój współpracy zbrojeniowej między oboma państwami, zapoczątkowanej kontraktem z 2024 r. na dostawę systemów artyleryjskich K9 i pojazdów wsparcia K10 przez Hanwha Aerospace. Obecnie Rumunia realizuje szerszy program modernizacji sił zbrojnych, w ramach którego koreańskie firmy, w tym Hanwha Aerospace oraz Hyundai Rotem, zabiegają o kolejne zamówienia, obejmujące m.in. bojowe wozy piechoty i czołgi podstawowe. Udzielenie finansowania przez Korea Trade Insurance Corporation ma na celu zwiększenie konkurencyjności koreańskich ofert w przetargach międzynarodowych, gdzie dostęp do instrumentów finansowych odgrywa coraz większą rolę. Mechanizm ten zakłada możliwość dalszego zwiększenia skali wsparcia w przypadku kolejnych zakupów, co może sprzyjać pogłębianiu współpracy gospodarczej i obronnej między Seulem a Bukaresztem.

III. RELACJE MIĘDZYKOREAŃSKIE

1 marca: wysiłki na rzecz wznowienia dialogu z KRLD zostały zadeklarowane przez Lee Jae-myunga, Prezydent Lee Jae-myung podkreślił znaczenie pokoju na Półwyspie Koreańskim oraz zadeklarował kontynuację wysiłków na rzecz wznowienia dialogu z Koreą Północną. W przemówieniu z okazji Dnia Ruchu 1 Marca w Seulu wskazał, że świat ponownie wchodzi w okres

niestabilności, w którym normy międzynarodowe są zagrożone przez logikę siły. W tym kontekście zaakcentował aktualność dziedzictwa ruchu niepodległościowego, szczególnie idei „pokojowego współistnienia”. Prezydent wezwał do budowy relacji międzykoreańskich opartych na współpracy i zaufaniu, podkreślając, że jego administracja nie dąży ani do działań wrogich wobec Pjongjangu, ani do zjednoczenia poprzez absorpcję. Jednocześnie potępił incydenty naruszające bezpieczeństwo. Lee Jae-myung zadeklarował także wsparcie dla wznowienia dialogu między Koreą Północną a Stanami Zjednoczonymi oraz działania na rzecz przekształcenia obecnego systemu zawieszenia broni w trwały mechanizm pokojowy.

W odniesieniu do polityki regionalnej prezydent podkreślił znaczenie pragmatycznej współpracy z Japonią oraz nawiązał do koncepcji „pokojowej Azji Wschodniej” (동양평화론) działacza niepodległościowego An Jung-geuna, wskazując na potrzebę współdziałania Korei, Chin i Japonii na rzecz stabilności.

5 marca: nowe angielskie określenie dla obywateli pochodzących z Korei Północnej zostało wprowadzone przez Ministerstwo ds. Zjednoczenia.

Południowokoreańskie Ministerstwo ds. Zjednoczenia poinformowało o przyjęciu nowego angielskiego terminu „North Korean-born citizens” jako oficjalnego określenia osób pochodzących z Korei Północnej, które obecnie mieszkają na Południu. Resort uzasadnił zmianę potrzebą odejścia od dotychczasowych określeń, takich jak „defectors”, „refugees” czy „escapees”, które koncentrują się na akcie ucieczki, a nie na tożsamości tych osób. Nowe sformułowanie ma odzwierciedlać zarówno ich miejsce urodzenia, jak i status prawny jako obywateli objętych ochroną konstytucyjną Republiki Korei. Ministerstwo podkreśliło, że termin ten wpisuje się w konstytucyjną zasadę uznawania mieszkańców Korei Północnej za obywateli Korei Południowej, niezależnie od ich aktualnego miejsca pobytu. Zmiana stanowi również element szerszych działań rządu na rzecz modyfikacji terminologii w języku koreańskim, odchodzącej od określeń akcentujących „ucieczkę” z Północy. Decyzja spotkała się jednak z krytyką części organizacji reprezentujących osoby, które opuściły Koreę Północną. Wskazują one, że nowe nazewnictwo może marginalizować znaczenie ich doświadczeń związanych z ucieczką oraz że proces jego wprowadzania odbył się bez wystarczających konsultacji społecznych.

14 marca: testy pocisków raketowych zostały przeprowadzone przez KRLD.

Korea Północna przeprowadziła serię prób raketowych, wystrzeliwując kilkanaście pocisków balistycznych w kierunku Morza Wschodniego (Morza Japońskiego). Była to trzecia tego typu próba w bieżącym roku. W odpowiedzi na działania Pjongjangu w Seulu zwołano nadzwyczajne posiedzenie Rady Bezpieczeństwa Narodowego, podkreślając konieczność utrzymania podwyższonej gotowości, szczególnie w trakcie trwających wspólnych ćwiczeń

wojskowych Korei Południowej i Stanów Zjednoczonych „Freedom Shield”. Władze Korei Południowej potępiły testy jako naruszenie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ i wezwały do ich natychmiastowego wstrzymania. Próby raketowe można odczytać jako reakcję na ćwiczenia wojskowe USA–Korea Południowa, które Pjongjang konsekwentnie określa jako przygotowania do inwazji. Należy również zwrócić uwagę na ich zbieżność czasową z sygnałami ze strony Stanów Zjednoczonych dotyczącymi potencjalnego wznowienia dialogu z Koreą Północną. Działania te wpisują się w utrzymującą się dynamikę napięć na Półwyspie Koreańskim oraz cykliczny schemat eskalacji towarzyszący ćwiczeniom wojskowym i inicjatywom dyplomatycznym (wywieranie presji, by zmusić drugą stronę do ustępstw i dialogu).

25 marca: odnotowano możliwy wzrost znaczenia północnokoreańskiego parlamentu. Południowokoreańskie Ministerstwo ds. Zjednoczenia odnotowało możliwy wzrost znaczenia Najwyższego Zgromadzenia Ludowego w KRLD. Wnioski te pojawiły się po pierwszej sesji nowo wybranego, XV składu Zgromadzenia, która obejmowała szerokie zmiany kadrowe oraz nowelizację konstytucji. Choć formalnie Najwyższe Zgromadzenie Ludowe pozostaje najwyższym organem państwowym, dotychczas jego rola sprowadzała się głównie do zatwierdzania decyzji podejmowanych przez partię. Na możliwe wzmocnienie znaczenia parlamentu wskazuje m.in. połączenie funkcji przewodniczącego zgromadzenia oraz przewodniczącego Stałego Komitetu w rękach jednej osoby, Jo Yong-wona, wysokiego rangą działacza partyjnego. Ponadto stanowiska kierownicze w komisjach parlamentarnych objęli sekretarze partyjni wyższego szczebla, co może oznaczać większe znaczenie procesu legislacyjnego w realizacji polityki państwa. Podczas sesji utworzono również stanowisko pierwszego wicepremiera, na które powołano Kim Tok-huna, dotychczasowego premiera, co interpretowane jest jako sygnał zwiększonego nacisku na kwestie gospodarcze. Jego równoległa funkcja w komisji spraw zagranicznych może wskazywać na rolę w rozwijaniu współpracy gospodarczej z zagranicą.

26 marca: zacieśnianie relacji między Koreą Północną a Białorusią zostało zauważone przez Koreę Południową. Przywódca Korei Północnej Kim Jong-un spotkał się w Pjongjangu z prezydentem Białorusi Alaksandrem Łukaszenką. W trakcie dwudniowej wizyty białoruskiego przywódcy podpisano traktat o przyjaźni i współpracy oraz szereg porozumień sektorowych. Rozmowy dotyczyły pogłębienia relacji dwustronnych, w tym rozwoju współpracy politycznej, gospodarczej oraz zwiększenia liczby kontaktów na wysokim szczeblu. Strony odniosły się także do kwestii międzynarodowych i regionalnych, podkreślając zbieżność stanowisk w sprawach uznawanych za kluczowe dla ich interesów. W trakcie spotkania Łukaszenka ocenił, że relacje między Pjongjangiem a Mińskiem wchodzą w nową fazę rozwoju, natomiast Kim Jong-

un wyraził poparcie dla działań Białorusi na rzecz „obrony suwerenności” na arenie międzynarodowej. Zacieśnianie współpracy między oboma państwami wpisuje się w szerszy kontekst ich politycznego zbliżenia, m.in. w związku ze wspólnym wsparciem dla Rosji w wojnie przeciwko Ukrainie.

27 marca: północnokoreańskie działania fortyfikacyjne na granicy zostały odnotowane przez Koreę Południową. Według południowokoreańskich sił zbrojnych Korea Północna wznowiła działania mające na celu wzmocnienie północnej części silnie ufortyfikowanej granicy międzykoreańskiej, po ich czasowym wstrzymaniu w okresie zimowym. Działania te obejmowały m.in. instalację ogrodzeń oraz rozmieszczanie min lądowych wzdłuż linii demarkacyjnej. Stanowią one kontynuację polityki zaostrzenia kontroli granicznej, prowadzonej od końca 2023 roku, kiedy przywódca Korei Północnej Kim Jong-un określił relacje międzykoreańskie jako stosunki między „dwoma wrogimi państwami”. Południowokoreańskie dowództwo podkreśliło, że utrzymuje pełną gotowość operacyjną i monitoruje sytuację, reagując m.in. poprzez nadawanie komunikatów ostrzegawczych oraz oddawanie strzałów ostrzegawczych w przypadku naruszenia granicy przez żołnierzy północnokoreańskich.

27 marca: wzmacnianie potencjału militarnego zostało zapowiedziane przez prezydenta Lee Jae-myunga. Prezydent wziął udział w obchodach Dnia Obrony Morza Zachodniego (Morza Żółtego), oddając hołd 55 żołnierzom marynarki wojennej i piechoty morskiej, którzy zginęli w starciach z Koreą Północną w rejonie tzw. Northern Limit Line (NLL). Uroczystości odbyły się na cmentarzu narodowym w Daejeon i miały charakter zarówno upamiętniający, jak i polityczny: prezydent podkreślił znaczenie silnych zdolności obronnych jako fundamentu bezpieczeństwa państwa. W swoim wystąpieniu Lee zaznaczył, że celem władz jest jednoczesne wzmacnianie potencjału militarnego oraz dążenie do trwałego pokoju na Półwyspie Koreańskim. Wskazał przy tym na konieczność ograniczania napięć i przekształcenia Morza Zachodniego (Żółtego) z obszaru konfrontacji w przestrzeń współpracy i rozwoju. Prezydent zapowiedział również dodatkowe formy wsparcia dla weteranów oraz rodzin poległych, określając ich poświęcenie jako fundament obecnego bezpieczeństwa i stabilności kraju. W przemówieniu podkreślono także rolę sił morskich, straży przybrzeżnej oraz mieszkańców regionów nadmorskich w utrzymaniu bezpieczeństwa w obliczu prowokacji ze strony Korei Północnej.

31 marca: rezolucja ONZ w sprawie praw człowieka w KRLD została poparta przez Koreę Południową. Korea Południowa współsponsorowała rezolucję Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczącą praw człowieka w Korei Północnej. Decyzja ta zapadła po kilku dniach wewnętrznych sporów między resortami i oznacza powrót Seulu do aktywnego wspierania międzynarodowych

inicjatyw w tej kwestii. Rząd podkreślił, że udział we współsponsorowaniu rezolucji ma na celu utrzymanie wiarygodności i spójności polityki zagranicznej, a także wspieranie poprawy sytuacji praw człowieka w Korei Północnej poprzez współpracę międzynarodową. Jednocześnie zaznaczono, że działania te nie stoją w sprzeczności z polityką pokojowego współistnienia i dialogu międzykoreańskiego.

Decyzja Seulu była poprzedzona sporem wewnątrz rządu: Ministerstwo ds. Zjednoczenia wyraziło obawy, że współsponsorowanie rezolucji może zostać odebrane przez Koreę Północną jako działanie konfrontacyjne. Korea Południowa współsponsuje rezolucje ONZ dotyczące praw człowieka w Korei Północnej od 2008 roku, z przerwą w latach 2019–2021 za prezydentury Moon Jae-ina. Obecna decyzja może stanowić precedens, utrudniający zmianę kursu w przyszłości i wskazujący na większy nacisk na kwestie praw człowieka w polityce wobec KRLD, bez względu na kierunek polityki międzykoreańskiej danego rządu w Korei Południowej (stanowisko „jastrzębie”, naciskające na kwestie łamania praw człowieka lub stanowisko „słoneczne”, ograniczające działania mogące zniechęcić KLRD do dialogu, w tym nacisk na kwestię praw człowieka).

KOMENTARZ

Oficjalna zmiana paradygmatu relacji międzykoreańskich? Podczas pierwszego posiedzenia XV kadencji Najwyższego Zgromadzenia Ludowego KRLD Kim Jong-un miał formalnie uznać Koreę Południową za wrogie państwo. Choć szczegóły wprowadzonych w konstytucji Korei Północnej zmian nie są znane, to wyraźnie umacnia się zmiana paradygmatu w polityce KRLD względem relacji międzykoreańskich, dotychczas opartego na idei jednego narodu. Od podpisania Porozumienia Podstawowego w 1991 r. relacje międzykoreańskie funkcjonowały w ramach tzw. „prowizorycznych specjalnych relacji”, które formalnie nie uznawały drugiej strony za pełnoprawne państwo, lecz raczej jako partnera w procesie przyszłego zjednoczenia. Utrzymywana w ostatnich latach retoryka Pjongjangu, określająca Seul jako „najbardziej wrogie państwo”, stawia pod znakiem zapytania dalsze funkcjonowanie tego modelu.

Należy zwrócić uwagę, że retoryka ta, uznająca Koreę Południową za odrębne państwo, podtrzymana przez Kim Jong-una na posiedzeniu parlamentu, wskazuje na zmiany systemowe, podważając podstawy prawne

dotychczasowych porozumień międzykoreańskich oraz otwierając drogę do redefinicji konstytucyjnej tożsamości KRLD. Co więcej, legitymizuje trwałą konfrontację jako stan normalny, a nie przejściowy. W praktyce wszystko wskazuje na „demontaż” specjalnego statusu relacji międzykoreańskich przez Pjongjang. W wypowiedziach przewodniczącego Kim Jong-una znajdują się przesłanki co mogło zostać wprowadzone w konstytucyjnych zmianach. Przede wszystkim jest to usunięcia odniesień do jedności narodowej i formalne uznanie Korei Południowej za odrębne, wrogie państwo.

Jednocześnie należy podkreślić, że Korea Północna w tym względzie celowo stosuje brak transparentności: rzeczywiste zmiany w konstytucji nie są znane. Pozwala to Pjongjangowi elastycznie reagować na zmiany geopolityczne i w razie konieczności odwrócić kurs, gdy sytuacja będzie sprzyjać międzykoreańskiej współpracy. Działanie to ma na celu także zwiększyć niepewność strategiczną po stronie Seulu: czy utrzymać po swojej stronie dotychczasowy paradygmat jednego koreańskiego narodu. Ta zmiana podejścia coraz częściej zaznacza się w retoryce obecnej administracji, która skupia się na rozwoju modelu „pokojoywej koegzystencji dwóch państw”, a nie dążenia do zjednoczenia. Ponadto stanowisko Korei Północnej wzmacnia konieczność rozwoju możliwości odstraszenia, niezależnie od tego jaka opcja polityczna jest u władzy w Korei Południowej. Może się to przełożyć chociażby na znaczenie budowania trójstronnej współpracy w USA i Japonią jako trwałego mechanizmu równoważenia wrogiej Korei Północnej.

Zmiana retoryki i potencjalne modyfikacje konstytucyjne w KRLD należy interpretować jako element szerszej, strukturalnej redefinicji relacji międzykoreańskich. Choć brak transparentności w zakresie zmian prawnych pozwala Pjongjangowi zachować elastyczność strategiczną, kierunek polityczny wydaje się jednoznaczny: instytucjonalizacja konfrontacji jako trwałego elementu ładu regionalnego. Dla Seulu oznacza to konieczność modyfikacji „słonecznej polityki” i oparcia jej o dążenie do pokojowej koegzystencji dwóch oddzielnych państw.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

